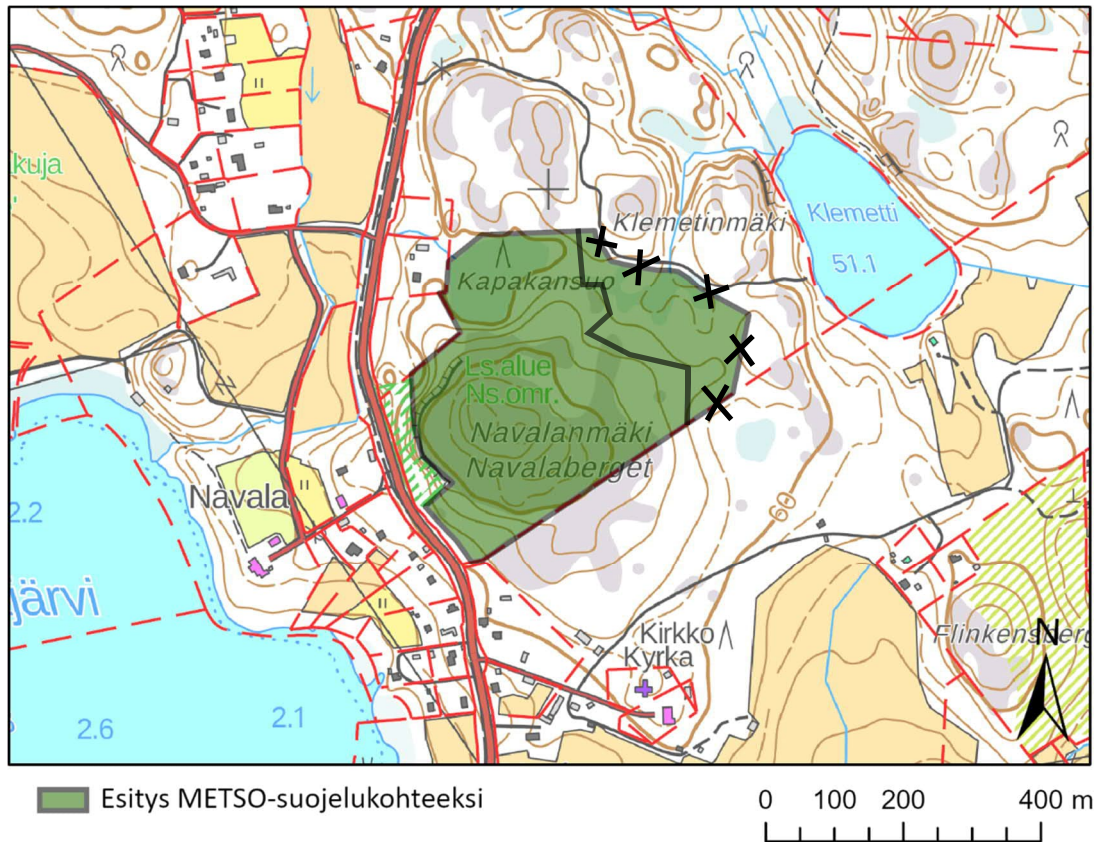

Navalanmäen kalliometsä ja Kapakansuo (11,88 ha)

Kuva 1. Navalanmäen kalliometsä ja Kapakansuo -kohteen rajaus.

Kiinteistö: 257-449-2-671 (määräala)

METSO-luokka: osin I, osin II (lisäksi luonnontilaltaan heikompia välialueita)

METSO-valintakriteerit:

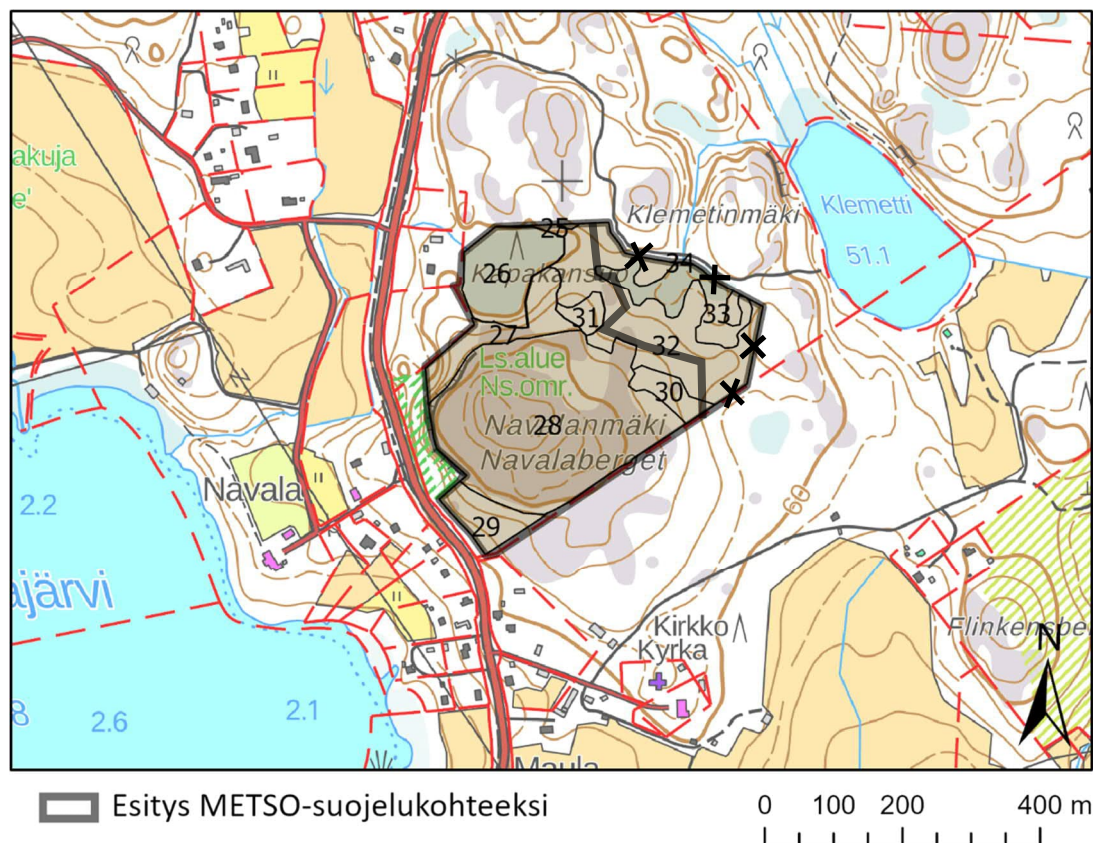
- Tuoreen kankaan havupuuvaltaiset yli 120-vuotiaat metsät (luokka I)
- Kuivahkojen ja kuivien kankaiden metsät, jotka ovat yli 140-vuotiaita (luokka I)
- Puustoltaan yli 140-vuotiaat kalliometsät ja louhikot, joissa on lahoja maapuita, keloja ja/tai kilpikaarnamäntyjä (luokka I)
- Vesitaloudeltaan luonnontilaiset tai sen kaltaiset avosuot, joiden reunusmetsissä on monimuotoisuudelle merkittäviä rakennepiirteitä (luokka II)
- Vesitaloudeltaan luonnontilaiset tai sen kaltaiset ravinteiset rämeet (luokka I)
- Vesitaloudeltaan luonnontilaiset tai sen kaltaiset ravinteiset korvet (luokka I)

Luontotyyppit:

- Vanha mäntyvaltainen kuivahko kangas (valtakunnallisesti silmälläpidettäviä NT)
- Vanha sekapuustoinen tuore kangas (valtakunnallisesti silmälläpidettävä NT)
- Kalliometsä (valtakunnallisesti silmälläpidettävä NT)
- Karu avoin laakea sisämaakallio (valtakunnallisesti säilyvä LC)

- Korpiräme (valtakunnallisesti uhanalainen, vaarantunut VU)
- Mustikkakorpi (valtakunnallisesti uhanalainen, vaarantunut VU)
- Sarakorpi (valtakunnallisesti silmälläpidettäviä NT ja Etelä-Suomessa uhanalainen vaarantunut VU)
- Paikallinen suoyhdistymä, valtakunnallisesti puutteellisesti tunnettu DD)

Kuvaus:

Kuva 2. Kohteen luontotyyppikuviot (26-34).

Kuvio 26:

Kapakansuo, paikallinen suoyhdistymä (valtakunnallisesti puutteellisesti tunnettu DD luontotyyppi) on säilynyt asutuksen läheisyydestä huolimatta hyvin luonnontilaisena, eikä merkkejä ojituksesta ole näkyvillä. Suon keskustan avoin nevaräme on paitsi luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokas, myös maisemallisesti upea. Rauhallisella suolla on runsaasti hirvieläinten jälkiä. Keskiosassa on pääosin lähes puutonta rahkarämettä. Mättäillä tavataan suovarpuja, juolukkaa, variksenmarjaa (*Empetrum nigrum*), suopursua (*Rhododendron tomentosum*), suokukkaa (*Andromeda polifolia*), mustikkaa, kanervaa, ja isokarpaloa (*Vaccinium oxycoccos*) sekä lakkaa (*Rubus chamaemorus*), pyöreälehtikihokkia (*Drosera rotundifolia*) ja tupasvillaa (*Eriophorum vaginatum*), rusko-, ruso- ja punarahkasammalta (*Sphagnum fuscum*, *S. rubellum*, *S. magellanicum*), rämekarhunsammalta (*Polytrichum strictum*) ja seinäsammalta (*Pleurozium schreberi*). Välipintojen lajeja ovat riippasara (*Carex magellanica*), valkopiirtoheinä (*Rhynchospora alba*) ja rämerahkasammal. Keskustassa on lisäksi melko pienialaisesti ve-

tistä rimpinevaa, jonka upottavissa rimmissä kasvaa silmäkerahkasammalta (*Sphagnum balticum*). Keskustan mätäspinoilla kasvaa pieniä kitukasvuisia mäntyjä. Reunoilla niukkapuustoinen neva- ja rahkaräme vaihtuu mäntyä kasvavaksi isovarpurämeeksi ja edelleen korpirämeeksi ja kuusivaltaiseksi aitokorveksi. Reunuskorvet ovat kasvillisuustypiltään etupäässä mätäspintaista mustikka-korpea, mutta paikoin on välipintoja, jossa tavataan järvikortetta (*Equisetum fluviatile*), maariankämmeekkää (*Dactylorhiza maculata*), raatetta (*Menyanthes trifoliata*), tähtisaraa (*Carex echinata*) ja pullosaraa (*Carex rostrata*) sekä korpi- ja vaalearahkasammalta (*Sphagnum irgensohnii*, *S. centrale*). Kuusen ohella reunuskorvissa kasvaa vähän hieskoivua ja tervaleppää.

METSO-valintaperuste:

- Vesitaloudeltaan luonnontilaiset tai sen kaltaiset avosuot, joiden reunusmetsissä on monimuotoisuudelle merkittäviä rakennepiirteitä (luokka II)

Kuva 3. Kapakansuota kuviolla 26.

Kuvio 27, 28, 29:

Pääosin kalliometsää (valtakunnallisesti silmälläpidettävä luontotyyppi) ja karua avointa laakeaa sisämaakalliota (valtakunnallisesti säilyvä LC luontotyyppi). Kohteen puusto on luonnontilaista tai luonnontilaisen kaltaista, eri-ikäisrakenteista. Ainakaan tuoreista harvennuksista ei ole merkkejä. Merkittävä osa puustosta on vanhoja suuria kilpikaarnaisia, lakkapäisiä ja käkkyräisiä mäntyjä. Kohteen pohjoisosassa on rajattu mukaan kangasmetsää, jossa on kohtalaisen paljon lahopuuta, arviolta 5–10 m³/ha, sisältäen eri lahoasteen maapuita, suuria tuulenkaatoja, keloja, tikan pajapuita, pystyyn kuolevia kuusia sekä ränsistyneitä koivuja ja koivupötkelöitä. Kohteen lounaisosassa on lisäksi vanhaa eri-ikäisrakenteista kangasmetsää, joka on ollut pitkään metsänhoidon ulkopuolella. Koko Navalanmäki on arvokas luonnontilainen kallioalue, jossa on paksuja yhtenäisiä poronjäkälikköjä, soistumia ja laajoja paahteisia avokallioita. Jäkäläpeite tai kasvillisuus ei ole kulunut. Kalliolle on myös pieni, mutta selvärajainen muinaisrantakivikko. Eteläosan rinteellä on suuria lohkaraita. Komea pystysuora jyrkänne rajautuu sen alapuoliseen suojeltuun tammilehtoon. Kallioalue on rauhallinen, ja siellä on

havaittu runsaasti kauriiden jätöksiä. Kasvillisuus on alueen karuille kallioille tavanomaista. Runsaimmat lajit ovat kanerva, puolukka, metsälauha, mustikka, kangaskarhunsammal (*Polytrichum juniperinum*), kynsisammalet (*Dicranum* sp), tierasammalet (*Racomirium* spp.) ja isohirvenjäkälä (*Cetraria islandica*). Soistumat monipuolistavat lajivalikoimaa. Niissä tavataan mm. virpajua (*Salix aurita*), juolukkaa, variksenmarjaa, tupasvillaa, suopursua, juolasaraa (*Carex nigra* ssp. *nigra*), kangasrahkasammalta (*Sphagnum capillifolium*) ja suonihuopasammalta (*Aulacomnium palustre*). Kallion rinteillä on myös laajoja valuvesipintoja, joissa on paksua kangasrahkasammalpeitteitä.

METSO-valintaperuste:

- Kuivahkojen ja kuivien kankaiden metsät, jotka ovat yli 140-vuotiaita (luokka I)
- Tuoreen kankaan havupuuvaltaiset yli 120-vuotiaat metsät (luokka I)
- Puustoltaan yli 140-vuotiaat kalliometsät ja louhikot, joissa on lahoja maapuita, keloja ja/tai kilpikaarnamäntyjä (luokka I)

Kuva 4. Navalanmäen kalliometsää.

Kuviot 30 ja 31:

Keski-ikäistä kuusivaltaista tuoretta kangasta (valtakunnallisesti silmälläpidettävä NT luontotyyppi). Luonnontila heikentynyt, mutta kyseessä Navalanmäen kalliometsän reunametsät.

Kuvio 32:

Nuori kuivahko kangas (valtakunnallisesti uhanlainen, vaarantunut VU luontotyyppi), jonka luonnontila on heikentynyt, mutta joka sijaitsee METSO-luokan I kuvioiden välissä.

Kuvio 33:

Soistuma, jolla on korpirämettä ja mustikkakorpea (valtakunnallisesti uhanalaisia, vaarantuneita VU luontotyyppiejä) sekä sarakorpea (valtakunnallisesti silmälläpidettävä NT ja Etelä-Suomessa uhanalainen vaarantunut VU luontotyyppi). Soistuman luonnontila on hieman heikentynyt, muutamia kantoja on näkyvillä. Kohteen vesitalous sen sijaan vaikuttaa luonnontilaisen kaltaiselta. Luonnonhoitokuviotietojen mukaan soistuman alueella on ollut joskus ojitusta, mutta ojia ei maastossa enää voi erottaa. Kevyt poimintaharvennus on luultavasti hyödyntänyt välipintojen suolajeja, sillä puuston haihduttamisen vähennyttyä kasvualusta on entistä kosteampi. Soistuma on syntynyt pitkänomaiseen ja kapeaan maaston painanteeseen, ja sen eri päiden kasvillisuus poikkeaa hieman toisistaan. Kohteen keskiosa on mätäspintaista aitokorpea (mustikkakorpea) ja myös kuusivaltainen puusto on järeämpää kuin muualla kohteella (rinnankorkeusläpimitta n. 20 cm). Länsi- ja itäpäävät ovat suurelta osin välipintojen ja mätäspintojen mosaiikkia, ja monin paikoin välipintaa on huomattavasti mätäspintaa enemmän, jolloin kitukasvuinen puusto kasvaa mättäillä. Länsipäässä kasvaa mäntyä ja koivua (korpiräme), itäpäässä kuusta ja koivua ja vähän pieniä tervaleppiä (sarakorpi). Puuston rinnankorkeusläpimitta on 7–15 cm, mutta lisäksi on paljon pienempää aliskasvosta ja joitakin kookkaampia ylimäntyjä (läpimitta 20–30 cm). Mätäspintojen lajeja ovat mustikka, puolukka, tupasvilla, kanerva, metsäalvejuuri, pallosara (*Carex globularis*), suopursu, kerrossammal (*Hycomium splendens*), seinäsammal, punarahkasammal ja suonihuopasammal. Välipinnoilla tavataan juola-, tähti- ja pullosaraa (*Carex nigra* ssp. *nigra*, *C. echinata*, *C. rostrata*), maariankämmeä (*Dactylorhiza maculata*), kurjenjalkaa ja metsäkortetta sekä korpikarhunsammalta (*Polytrichum commune*) ja räme- ja korpirahkasammalta (*Sphagnum angustifolium*, *S. girgensohnii*). Pensaskerroksessa kasvaa paatsamaa, pajuja ja katajaa.

METSO-valintaperuste:

- Vesitaloudeltaan luonnontilaiset tai sen kaltaiset ravinteiset rämeet (luokka I)
- Vesitaloudeltaan luonnontilaiset tai sen kaltaiset ravinteiset korvet (luokka I)

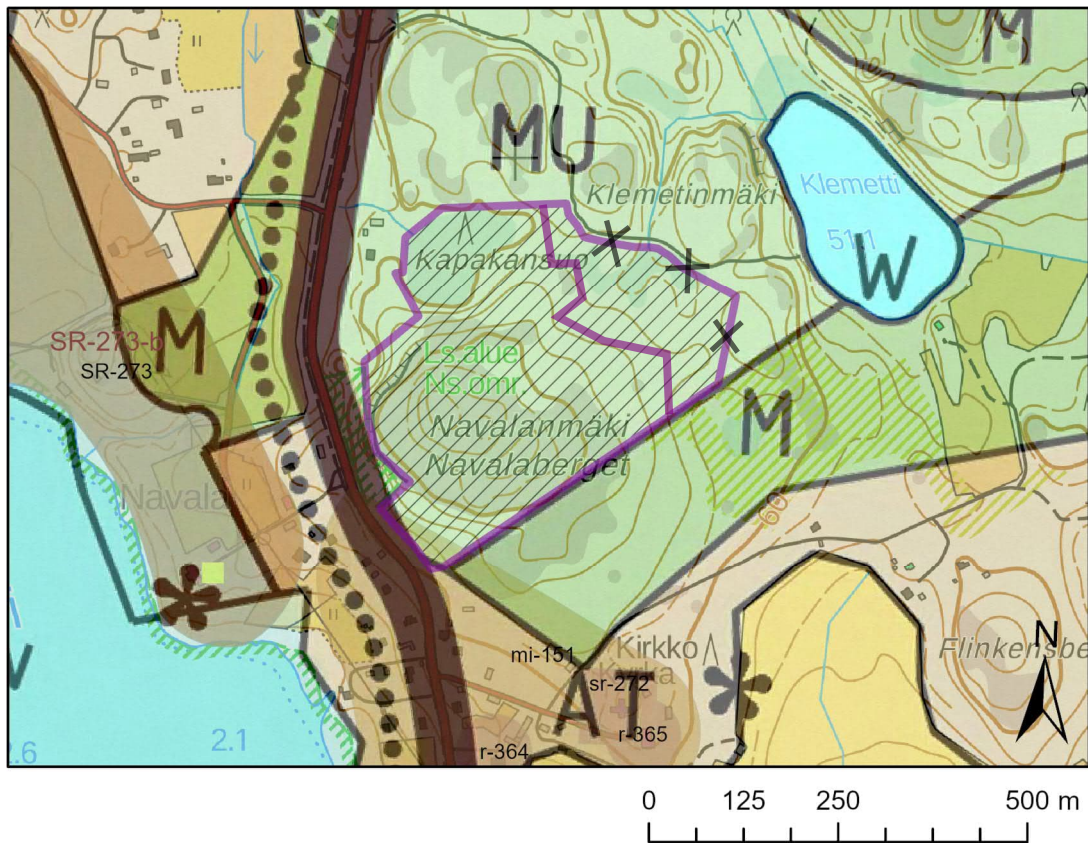

Kuva 5. Soistumaa kuviolla 33.

Kaavatilanne:

Yleiskaava: *MU (maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on ulkoilun ohjaustarvetta ja/tai ympäristöarvoja*

- MU MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE, JOLLA ON ULKOILUN OHJAUSTARVETTA JA/TAI YMPÄRISTÖARVOJA. Alue varataan ensisijaisesti maa- ja metsätaloustyöhön. Alueen metsänhoidossa tulee kiinnittää huomioita hyväksyttyihin luonnon huomioonottaviin käsittelytapoihin sekä uuden luonnonsuojelulain ja uuden metsälain mukanaan tuomiin vaatimuksiin luonnon suhteen. Alueella sallitaan maatalouden ja siihen soveltuvien elinkeinojen harjoittaminen sekä tätä palveleva rakentaminen. Asuntojen rakentaminen niillä rakennuspaikoilla, jotka ovat yleiskaavan vahvistamisajankohtana asumiskäytössä. Asuntojen lukumäärää ei saa lisätä eikä loma-asuntoja muuttaa pysyviksi asunnoiksi (omakotitaloiksi). Rakennuslain 31 §:n perusteella kielletään rakentamasta MU-alueelle siten, että vaikeutetaan alueen käyttämistä yleiskaavassa varattuun tarkoitukseen.

Kuva 6. Naalanmäki ja Kapakanmäki -kohde yleiskaavakartalla.

Luontotietolähde:

Manninen, E. 2018: Luontotyyppi- ja kasvillisuus selvitys Kirkkonummen Naalanmäen ja Lemetin alueella 2018. Faunatican raportteja 25/2018.